

מסורת הש"ס

(א) עירובין טו. (ב) דברות יא. ע"ש טו. ע"ש ע"ש. (ג) דברות ו. מ"ק טו. ע"ש (שמחות פ"י.). (ד) [ופ"ט מ"ג] (ה) [מ"ג] [מ"ג]. (ו) [ע"ש].

הגהות הב"ח

(א) רד"ה ד"ה ט"ז וכו' דיי"ט י"טל.

מוסף רש"י

אלא בית סאתים. אם היה הקיפו יותר על בית סאתים, אין מטלטלין בו אלא ברארבע אמות ואפילו נטעו ממחלה לנך, דהוי מוקף לדירה (ערוכין פ"ב). מוקף לדירה (ערוכין פ"ב). שחמשמישיה לאיורי. אינה לדור בה תמיד אלא להסמוך בה שומרי הגדה (שם ט"ז). שבת בתל. קדש עליו היום וקנין שם שבתו, שהוא גבוה עשרה. לדמריין גוד אקק מחילותו כל קביעותו והרי הוא מוקף (ערוכין טו). וכן בנקע. אחד ממוקף הקלעים (שם). ודואר מארבע אמות עד בית סאתים. הוי"ל וזכ"ה שבבית סאתים נעשה ביתו וכולו כרבע אמותו הוא, הלכך מהלך את כולו וזכ"ה לו אפסי לאמה, אלא אי היה טפ"ה בעית סאתים אין מחילותו נעשית לו, שהיקף שתי עשוי לדירה אינו מועיל אלא לבית סאתים לכן נקט מארבע אמות ואפ"ל דלם היה פחות מ"ד אמות מלא מוקף את כולו אינה ומחילותו מאי מנהי, בלא מחילה של מוקף לכל אס"ד אמות (שם) ושיבולות מקיפות אותה. שהייה בגולה סביב מוקף ותגלה נגזיין " עסקין (שם). אוכלין ושריין ארעי חרין לסוכה. נפקא לן ממוקפות משניו, משני ענין תדורו, ומנה היא דירינה לאס"ל לחייל בה אפ"ל קבע ש"ל, אבל אפ"ל ארעי אוכל בלא דירינה, כמו ארעי כחזרו או עשירי וימי מוקף דירה, וכמה היא ג"ל קביעו הכתוב בלשון ארעי, שהיית ארעי נמי כשעשה שמים או אפ"ל פעמים, אבל אם קובע סעודה על היין, כגון נמי ארעי שמוקף בחיטין כל היום, אסור (ערוכין ט"ז) ובלכתך בדרך פרט לדתך. ואפי"ן דתמן נמי עוסק במנוה הוא, אי לאו קרא יתייר לא נפקא לן מקרא תא, דכיון דעוסק במנוה לא כתיב קרא בהדרא אלא דלא שיעוטא בעלמא הוא, אלא דרשיין מיתין משמיטין מינה עוסק במנוה מנה לדיח טירדא, והא דלא רשיין עוסק במנוה מנה עוסק במנוה מנה מנוה, אי לאו קרא יתייר לא לא תמטע (ברכות י"א).

הישן תחת המטה פרק שני סוכה. כה.

עין משפט
נר מצוה

א נמי פ"ו מה' סוכה ה' ד טו"ע אר"ח סי' מתנן פ"ו ז' כ"ד ב מ"י פט"ו ה' ד ויכ"ז מהלכות שבת הלכה ד פ"ו מה' ערוכין הלכה ד סמג לאון פ"ה ועשין דרבנן א טו"ע אר"ח סי' ז' טו"ע פ"ד מה' כ"ה ג מ"י פ"ד מה' ק"ש הלכה א סמג עשין י"ט טו"ע אר"ח סי' ע' ספ"ד ג' כ"ו ד מ"י פ"ד מהלכות אבל הלכה ט סמג עשין דרבנן ב טו"ע אר"ח סי' ח' טו"ע אר"ח סי' י"ד סי' שפ ספ"ד אר"ח סי' שפ ספ"ד א'.

קמה קצורה ושבולות מקיפות אותה. אע"ג דמוקף לה במסקנה דעבד לה זבולא ודפנה לא שייך כהן לאקשויי אי הכי ניעטלע כהןא קדשי לעיל דהתם באילן המסכך על הארץ שיש בו סכך ומשיב כמוקף לדירה אבל הכא ליכא סכך אלא חויר ואפי"ן הקיף ולכסוף פתח לא חשיב מוקף לדירה כדליתא פרק עושין פסין (ערוכין דף ע"ד. כד.) ש"לוחי מצוה.

הולכי בדבר מצוה כגון ללמוד תורה או להקביל פני רבו ולפדות שביון פטורין מן הסוכה ואפילו בשעת צמחיה כן פ"י בקונטרס וכן משמע בגמרא^(א) דקאמר הולכי לדבר מצוה פטורין מן הסוכה זין זיוס וזין ציללה ומשמע אע"פ שאין הולכין אלא זיוס דלי דלוני ציממא וצילה אח"י לדבר הרשות נמי פטיירי דקתני בצרימא^(א) ועוד עובדא דרז חסדא ורזה בר רז הונא דגונו ארקתא דסורא וימינה אס יכולין לקיים שניהם אמאי פטורין דלטו אדס שיש לו זיוית בצגדו ותפילין צראשו זין מיפטור צק משיאר מלות וצפ"א זין זין המורד (הגריס ד' ג'.) גצי המורד הנאל דמחזור לו אבידמו אע"פ דמהני ליה פרוטה דרז יוסף משום דלא שכיחא ואי כל זמן שאבידה צביו מופטר מלמיתב ריפתא לעני אס כן שכיחא היא אלא ודאי לא מופטר אלא בשעה שהיא עוסק בה כגון טעית של אבידה ושוחה לא צורכה לו בהמה שנתן לה ממונת דלא שכיחא שבאמה שנתן יבא עני לשאלו ממנו וזרין לומר דהכא נמי איירי צבי האי גוונא דלי מיטרידי בקיוס מנוח סוכה הוו במטלי ממנו^(ב) ובלכתך בדרך פרוטא ארתן. ואף על גב דהוא נמי במצוה טריד זילטינן תרי קראי דאי הוי כתיב חד כיון דחתן לאו פטור כתיב פטור הוי אמינא לא פטור הכתוב אלא תורה ועושה מצוה צדיק או מהלך במצוה אבל חתן שהוא מצוי ונעטל ואינו עוסק אלא ממשש בצניעה לא פטר הכתוב הלכך מקרא יתירא אשמעינן דפטור מק"ש דטריד

אלא אס כן אינו הוי אלא כשיעור בית סאתים כחזר המשכן ששיעור זה נתנו חכמים לכל היקף שאינו לדירה ואם גדול הוא מכלאן הוי כרמליה ואין מטלטלין בו אלא בתוך ארבע אמותיו של אדם והאי כיון דבדידים הוקף ולדירה אפילו הוא יותר מבית סאתים ניעטלע ביה: **ששמישה לאויר.**

אינה עשויה לדירה זו אלא לצורך אויר שחולה לה לשמור השדות ואינה חשובה דירה להמיר היקף גדול: **שצט נתל.** קדש היום על האדם והוא נתל גבוה עשרה וקנה שם שבתו: והוא מארבע אמות עד בית סאתים. גדול הוא מארבע אמות אלא אינו יותר על בית סאתים: וכן **נקע.** גומא העשויה מששת ימי בראשית ווילא"ה: וקמה קצורה. באמצעה: ושזולות. גבוהות עשרה מקיפות אותה סביב. כל הני מחילות נינהו להיקף בית סאתים ולא ליותר מכלאן דלא נעשית לדירה הלכך מהלך את כולה למחר ומוצה לה אלפים דכל חללה הואיל וצבת זה באוירה מצדדו יוס הוי כארבע אמות של מוקף שצבתה. ולהכי נקט והוא מארבע אמות דאי לא הוי יותר מארבע אמות מאי מהלך את כולה איכא בלא מחילות נמי ארבע אמות מוקף שצבתה אית ליה דהיינו שזו איש תחתיו ומוצה להן אלפים אמה דכתיב אל יבא איש ממקומו ואסתמן רבין למילין מקום ממוקף ומקום מנייה כו' דראמרין צעיריין (דף נ"ה.) ותל מוקף מחילות הוא דכל שבזיה עשרה אמרי' גוד אסיק מחילות שלו והקף צין את ראשו: ושזולות מקיפות. ואע"ג דאין עומדות צרות: דעביד ליה. למחילות השבילים צבולא ודפנה משולות לצבולות עד שאגדן וגדלן יחד סביב ומחוקקות זו את זו:

מתני' שוחי מצוה. הולכי בדרך מצוה כגון ללמוד תורה ולהקביל פני רבו ולפדות שביוס: פטורין מן הסוכה. ואפי"ן בשעת חיייתן: **גמ' צשצק צביצק פרט לעוסק במנוה.** שאינו חייב בקריאת שמע ולקמן מפרש מאי אשמעינן: ובלכתך בדרך פרט למנוה. ואע"ג דהוא נמי במצוה טרידי זילטינן תרי קראי דאי הוי כתיב חד כיון דחתן לאו פטור כתיב חד כיון דחתן לאו פטור הכתוב בלשון ארעי, שהיית ארעי נמי כשעשה שמים או אפ"ל פעמים, אבל אם קובע סעודה על היין, כגון נמי ארעי שמוקף בחיטין כל היום, אסור (ערוכין ט"ז) ובלכתך בדרך פרט לדתך. ואפי"ן דתמן נמי עוסק במנוה הוא, אי לאו קרא יתייר לא נפקא לן מקרא תא, דכיון דעוסק במנוה לא כתיב קרא בהדרא אלא דלא שיעוטא בעלמא הוא, אלא דרשיין מיתין משמיטין מינה עוסק במנוה מנה לדיח טירדא, והא דלא רשיין עוסק במנוה מנה עוסק במנוה מנה מנוה, אי לאו קרא יתייר לא לא תמטע (ברכות י"א).

לעני רש"י

והל"ה (וליד"א). בקי"ה עמ"ק.

רבינו חננאל

ויהי מבית סאתים. ושינון התם דקתני טעמא, משום דהויה משמיטה לאויר, כלומר אין שם בית, וכל דירה שחמשמישה לאויר אין מטלטלין בה יותר מבית סאתים. ת"ש שבת בתל בגבוה כו' פשוטה היא. פ"סקא שלוחי מצוה פטורין מן המצוה. מנא לן, דתו רבנן בשבתך בבייתך פרט לעוסק במצוה, ובלכתך בדרך פרט לחתן. ודייקי מדוהיה ליה לקרא למכתב ובלכתך בדרך, והמשמע א"כ דאוכל לדבר מצוה חייב, וכו' בלכתך, דמשמע בלכת דידך דהויה רשות מחייבת למקרי קריה שמע, אבל בלכת ודמוה פטירה. שמעתי מינה העוסק במצוה פטור מן המצוה אחרת. הא דתניא פרט לחתן, והויה דכנס בחולה דטרידי טירדא של מצוה, ולפיכך פטור. אבל מאן דטרידי טירדא דרשות, כגון שטבעה ספינתו וכיוצא בו, חייב בכל מצוה. ואפי"ן אבל חייב, דאמר רב אבל חייב בכל המצוות האמורות, כגון חתן מן התפילין, מפני שזו בהן פאר, והני מילי ביוני ראשון בלבד. והכונס את האלמנה חייב לקרוא קריה שמע. הא מהתם נפקא, ויהי אנשים אשר היו סאתים וכו', ונשיא ארוננו של יוסף היו דברי ר' יוסי הגלילי,

במחשבת צעילה כך פ"י בקונטרס וסוגיא דשמעתין משמע דמוכללתך צדק ממעת האי דצמיוה קא עסיק וצשיליה פ"ק דברכות (דף פ"א). הגרסא להפך דגרס הסמ"י צשצק פרט לחתן ובלכתך בדרך פרט לעוסק במצוה וגירסא זו נראה דהכי משמע קרא צשצק דידך הוא דמחייבת צק"ש ולא צשצק דמצוה שאתה יושב ומחשש בצניעת מצוה ובלכתך ממעת עוסק במצוה דמשמע בלכת דידך ולא בלכת מצוה ומחתן לא הוי ידעינן שאר עוסק במצוה דלמנא שאני חתן שאין נקל לו כל כך להסיר הטיירדא מלבו אע"פ שבטיירדא דרשות מיבעיה ליה לימוצה דעתיה ולהסיר מחשבת טרדתו: **ש"הר"י נאמר בהן פאר.** לקמן צשמעתין מפרש מדקא אמר ליה רחמנא ליחזקאל פאלך חשוש עליך את הוי דמחייבת אצל כולי לעלמא פטיירי והא דמשמע ליטנא שהטעם תלוי משום דליקרו פאר ואצל לאו בר פאר הוא וכשמתפאר מראה עצמו שאינו אצל לא אתא למימר אלא דלא ילפינן מהכא לפוטורו משאר מצות דשאי תפילין דליקרו פאר וא"י ומאי שנא גצי תפילין דאמרינן דדוקא ליחזקאל קאמר ליה ולא לשאר אצללים וגצי תלמוד תורה אמרינן פ"ק דמועד קטן (דף ע"ו.) אצל אסור בת"מ מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל האנק דוס דעדי שאר אצללים ליחזקאל וי לומר דצדדי תורה שניהם דוס הכתוב מכ"ע אית לן למיכר משום דאלא אסור צדדי תורה אבל בתפילין אמאי הוצרך לומר לו שניית תפילין אס לא צבציל שהייתי צבור לאוסרו: מישאל הכי

מאי אשמעינן: ובלכתך בדרך פרט למנוה. ואע"ג דהוא נמי במצוה טרידי זילטינן תרי קראי דאי הוי כתיב חד כיון דחתן לאו פטור כתיב חד כיון דחתן לאו פטור הכתוב בלשון ארעי, שהיית ארעי נמי כשעשה שמים או אפ"ל פעמים, אבל אם קובע סעודה על היין, כגון נמי ארעי שמוקף בחיטין כל היום, אסור (ערוכין ט"ז) ובלכתך בדרך פרט לדתך. ואפי"ן דתמן נמי עוסק במנוה הוא, אי לאו קרא יתייר לא נפקא לן מקרא תא, דכיון דעוסק במנוה לא כתיב קרא בהדרא אלא דלא שיעוטא בעלמא הוא, אלא דרשיין מיתין משמיטין מינה עוסק במנוה מנה לדיח טירדא, והא דלא רשיין עוסק במנוה מנה עוסק במנוה מנה מנוה, אי לאו קרא יתייר לא לא תמטע (ברכות י"א).

א"ל אמתה. (שם). מי לא עסקינן כו'. כלומר מלן דצדק רשות לחוד איירי קרא, הא קרא דך סתמא כתיב עסקין וכו' יוסף וכו' ויוסף וכו' ויחזקאל (שם וכו' בחבורתו.). הכא טריד טירדא דמצוה. וכיון דלן מיעוט צבולא דרשיין פרט לחתן, ממתיין אס ממעט מיהי טירדא דלמנא (ברכות י"א).